

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkaköretét *Hugelmá-
Károly* könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések, nyilatkozatok és hirdetések
díjak és a lap szétküldésére
vonakozó felszólalások ide
intézendők.

Főn van-e a magyar a kultu- rának azon a fokán, melyen látszik?

Irta: NÉVY LÁSZLÓ.

A kultúra általános értelemben véve evolúció; folyamata a tökéletesbülésnek. A fejlődés fokozott életműködés. A tökéletesbbülés, vagyis a kultúra tehát az emberi fajnak a pezsgő életműködése.

Az élet szükségletekkel jár.

Az életműködés pezsgésének a foka a szükségletek tömegével egyenes arányban áll. Azaz minél hevesebb a fejlődés, annál nagyobb a többoldalú a fogyasztás.

A kultúra cikkünk szempontjából tekintve az emberi szükségek folytonos szaporodásával párhuzamos oly emberi működés, melynek célja ama technikai és mechanikai titkoknak a felfedezése, melyeknek a receptje szerint az emberi szükségek kielégíthetőkkelé válnak és kielégíttetnek.

Szóval az emberi szükségérzetek (melyek tudatosan jelentkeznek) és a szükségletek, melyek a szükségnek megfelelőleg rendelkezésre bocsáttatnak, megjelölik a kultúrának a mi szempontunkból tekintett fokát. Azonban csak akkor, ha a szükségérzetek és a szükséglet előállítási képesség ugyan egy alanyban (nemzet) összpontosul.

Az ősember.

A párisi világhi.

Mindkettő kulturát képvisel. Rajt mindkettő a fejlődés végtelen útján. Viseli a nyomát az evolúciónak mindegyik. Csak a fokozatban az eltérés. Hogy megállapíthassuk a differenciát, állítsuk szembe egymással a szükségleteiket. Azon egy szál szőrös, nyers állati bőrdarab, ezen a művészetté vált iparágak legutóbbi számtalan produktumai. Az kérge, mezitelen lábballal cammog a rengeteg uttalan avarján, ez villámsebességgel surran el gépkocsijával London Fő-utcáján.

Az ősember nem öltött frakkot, glakkot, lakkot, de nem is érezte annak a szükségét. Benne csak afféle nyers állati bőrdarab iránt való szükségérzete kelt. De abbéli szükségérzetét aztán képes is volt kielégíteni. Ha nem lett volna képes, a kultúrának még azt a

silány fokát sem érte volna el, amelyen állt.

Mert a kultúra fejlődés, a fejlődés életműködés, az életműködés foka pedig a szükségletek tömegével egyenes arányban áll.

Igen, ha nem lett volna képes kielégíteni a bőrdarabra irányuló szükségét, nem is elégitette volna ki. Mert neki nem lett volna módjában azért előbbrehaladott idegenbe folyamodni. Tehát ő, a természet kezdetleges gyermeke őszinte, valódi képet nyújtott kulturájáról s midőn annak fokát szükségletéből megállapítjuk, nem csalódunk. Életműködés, szükség, kielégítési képesség összhangban van.

Most nézzünk másik típust a mai korból.

Ott evez előttünk az ocean hullámain kanoejában az ausztráliai anthropofág. Orrán aranykeretű angol csiptető, fején elegáns angol cylinder s vállán a legujabb angol fegyver. A művelt nyugat valamely tört hajójának a roncsai közt lelte ama tárgyakat.

Ha tulajdonosán, a néhai angol dzsentlemen és angol katonán látjuk vala azokat, azokból a kultúrája bizonyos, vagyis azoknak megfelelő fokát levonjuk és helyesen járunk el. A dzsentlemen rövidlátó volt. Látási képessége pótlásának tudatos szükségét érezte, tehát az optika segélyéhez folyamodott. Társadalmi élete cilinderviselés szükségének érzetét keltette benne, tehát a kalapipart kereste föl. A katonában pedig, mint a nemzete hadseregének a képviselőjében a mai hadászati élet egy oly elsőrangú lövészerszám szükségének érzetét keltette föl, tehát a fegyveripartól követelte a szükségletét.

Látjuk tehát az angol polgárt és az angol katonát. Megállapítjuk, hogy a cylinder, szemüveg és a fegyver neki szükségletét képezi, mely természetszerű szükségét elégiti ki. Megállapítjuk, hogy ama szükségleteket maga az angol kielégítési képesség bocsátotta rendelkezésére. Tehát előttünk áll az angol kultúrának bizonyos igazi foka.

Most térjünk vissza az ember-evőhöz. Mily nagyot csalódnánk, ha ama tárgyakból, melyek történetesen rajta vannak, állapítanók

meg kulturájának a fokát. Először is azok iránt benne szükségérzet nem támadt, tehát nem képezik szükségleteit. Másodszor nem támadhatott, mert nem folyik életműködéséből, tehát ama tárgyak sem volnának hivatva szükségérzetének a kielégítésére, aminthogy nem is képes azokat maga produkálni. Azért oly visszatetsző, már az első pillanatban hazugnak látszó kép, mert előttünk lebeg az az ür, mely az emberevő és az angol kultúrája közt tátong, melynek termékeivel ékesítette magát. Tyuk, mely pávatollal kérkedik.

Fordítsunk néhány lapot a Historiában visszafelé aztán vessünk egy pillantást a nomád hordákra, melyeknek rabló kalandozások biztosították az existenciájukat.

Foglalkozásuk, az örökös hadviselés fölkelte bennük a kezdetleges ijaiknál célszerűbb, jobb fegyverek szükségének a tudatos érzetét. A maguknak örökös harcászathoz való gyakorlása e részt lelkileg előbbre vitte őket a tökéletesedés útján, tehát e fejlődés igazolta, legitimálta a jobb fegyver iránt való szükség tudatos érzetét. Ama szükségüket ki is elégitették. T. i. bebetörték a polgáriassultabb szomszédságba s onnét raboltak maguknak jobb fegyvereket. Ekként szereztek szükségleteket, melyek csakugyan helyesebb arányban állottak életműködésük fokával, mint az ijak. Azonban mégis csalódnak tennők ki magunkat, ha ama fegyverekből állapítanók meg kulturájuk mértékét. És pedig azért, mert habár minden föltétel megvolt ahhoz, hogy ama szükségleteket alkalmazhassák, nem illők hozzájuk, mert csak szükségérzetek, de az arravaló kielégítési képesség nem volt meg bennük. S ekként ott van előttünk a folytonossági hiány a szükségérzetének kelte és a szükséglet igénybevétele közt, melyet a fokozatos ipariális fejlődésnek kellett volna betöltenie.

Rabló méhek, melyekben a méz szükségének a tudatos érzete él, de a megfelelő szükségletet nem maguk állítják elő, hanem úgy rabolják. Sohasesem fognak hasznos mézelő kaptár fokáig emelkedni, mert szükségüket kelte és szükségletük megszerzése közt ür van, melyet ugyan csak ipariális tevékenységnek

kellene betöltenie s ahelyett improduktív rabló kalandozáshoz folyamodnak.

Es most akár a régi nomád hordákat, akár a rabló méheket tekintjük példának, bátran levonhatjuk fejtegetésünkből a következtetést, mely egyébként köztudomású s melyet a tapasztalat bizonyít, hogy t. i. konszolidáció nélkül ipari tevékenység nincs, az ipari életműködés pedig egyértelmű a tökéletesbüléssel, fejlődéssel, kulturával. Mert ha támadnak is tudatos szükségérzetek az alanyban, mely a kulturának mondható, — életműködése nem teszi lehetővé, hogy előállítsa a szükségleteket, mert sterilis s a haladás zászlaját nem ismeri.

S e pillanatban odaértünk cikkünk csúcspontjához. Ahhoz a kérdéshez, vajjon szempontunkból tekintve fenn van-e a magyar a kulturának azon a fokán, amelyen látszik.

Ha végignézünk sorainkon, (csak legyünk őszinték) azt fogjuk kulturánk tökéletes külsejű képviselőjének tekinteni; azt küldjük az idegenbe reprezentálni, aki az angol, a francia, a német iparművészet jóvoltából nem meztelen; akinek otthon ugyanazoktól származó lakásberendezés nyújtja a kényelmet stb. s aki még hozzá ugyanazoknak a nyelven közli gondolatait, mi közben külföldön készült gépkocsin szökdécsel.

Ama tárgyak neki szükségletei, melyek tudatos szükségérzetét elégítik ki. S hogy valóban illik hozzá, hogy csakugyan tudatos szükségérzetét fedezik: az a nyugateurópai műveltséggel dicsek-

vővel szemben kétségtelennek látszik. Igyekeznek támogatni feltevésünket az a tény is, hogy látva nem szül visszatetszést; nem ragad mosolyra, mint az emberevő a cillinderrel; külsőleg helyesnek találjuk, éppen mint azt, hogy a vad nomád hordát a kornak megfelelő legkötönyebb hadászati eszközökkel látjuk csatába rohanni, vagy mikor a rabló méhcsoportot mézből lakmározni.

Most azonban feltolul fejtegetésünk nyomán a kérdés, hogy vajjon e szükségletekből vonhatunk-e következtetést a magyar kulturára; világosabban szólva e szükségleteknek megfelelő fokán áll-e a kulturának. S azt a lesújtó választ vagyunk kénytelenek adni, hogy nem. Ép úgy nem, mint ahogy a rabló méhcsoport mézbeli szükségletének a kielégítése őt még nem emeli a hasznos mézelő kaptár nivójára; ép úgy nem, mint ahogy a nomád hordákat a civilizáció fegyvere nem sorozza a civilizált világ hadseregének a színvonalára: mert nem vág egybe sehoggy sem a kép az ősember képével, aki a szükségét oly nyers vadbördarabbal elégíti ki, melyet képes előállítani magának.

Látva a magyar társadalom képviselőjét, előttünk a folytonossági hiány, mely (habár tudatos) szükségérzetének kelte és a megszerzett szükséglete közt létezik; az ipari tevékenység hiányát, mely nélkül pedig a kultura zátonyra jut.

S önkénytelenül esik vissza tekintetünk a nomád őseinkre, akiknek szükségletei voltak, de szükségleteiket nem maguk állították elő,

mert arra nem voltak képesek, hanem úgy rabolták s melyek éppen azért nem képviselhetők az ő kulturájukat.

S újból csak hangoztatni vagyok kénytelen, hogy konszolidáció nélkül nincs ipari tevékenység, amely pedig egyenlő a kulturával.

Igy ért velem az olvasó a magyar ipari elmaradottsághoz, ami a magyar igazolt, a jogos, a természetes, a tudatos szükségérzetét nem képes kielégíteni, hanem a nomád ősök mintájára még mindig csak kezdetleges ijákat gyárt, míg a horda a civilizáltabb világba jár olyan fegyverekért, melyekkel a szükségét fedezi.

Krónika a hétről.

A függetlenségi párt f. hó 5-iki ülésén Wekerle miniszterelnök úgy a házszabályok revíziójáról, mint a kormány munkaprogramjáról nyilatkozott. A revízióról beszélgetvén a képviselőkkel, egy kérdésre ezeket mondta:

„Szavamat adom, hogy a revízióról nemcsak semmit sem tudtak Bécsben, de még előzetes ebbeli szándékát sem közölte a királlyal. A felség nem is érdeklődött a revízió iránt, melynek szükségességét a kormány annál inkább belátja, minél előbbre jut a választói reform munkálataival.”

A kormány munkaprogramjáról a miniszterelnök ezeket mondotta:

„A revízió elintézése után az idej költségvetést tárgyaljuk, természetesen az ideiglenes revízió alkalmazásával, mivel sok felszólaló lesz és a felszólalást korlátozni nem akarjuk. Még a nyári szünet előtt szeretném letárgyalni az adóreformot, noha az itt felmerült sokféle aggodalom miatt alig hiszem, hogy ez sikerüljön. Kijelent-

T A R G A.

Elmegyek én innen...

Elmegyek én innen,
Elmegyek, elmegyek, —
Búcsuzom tőletek
Ti völgyek, ti hegyek.
Apám, anyám sírja,
Többé sohsem látlak;
Elmegyek, elmegyek
Én a nagyvilágnak.

Azt se tudom hová,
Azt se tudom merre, —
Csak e kis faluból
Messze, messze, messze.
Ne tudjanak rólam,
Híremet se hallják, —
Nem járom én többé
Már a kertek alját.

Megcsalt az a kis leány,
Kiért bujdosom, —
Nincs nekem már senkim,
Sem barát, sem rokon.
— Nem átkozok senkit,
Téged sem átkozlak,
Ki ezt a bánatot
A szívemre hoztad.

Ki örökös sebet
Ütöttél szívemen,

Ki miatt ezt a kint
Holtomig viselem.
Ki miatt elhagyom
Szép szülőföldemet,
Érted ajkam inkább
Mindig imát rebeg!

Noszlopy Tivadár.

Vendégijesztő.

Dacára a mai szük világnak, Tavalyi Pál földbirtokos anynyira nyilt házat tartott, hogy sohase fogyott ki a vendégből. Boldog, boldogtalan igénybe vette vendégszeretetét. Néhány jó barátja heteken át nála időzött. Neki akarva, nem akarva folyvást mulatnia kellett.

Mindez tengernyi pénzébe került. Nem győzte jövedelmeiből fedezni a kiadásait. Nagy vagyona dacára folyvást pénzzavarokkal küzdött. Minduntalan voltak apró kellemetlenségei.

Végre is belecsömörödött a folytonos vendéglátásba, kezdett filozofálni.

Kiokoskodta, hogy legjobb lesz hamarosan megnősülni, fölcsapnia a szolid emberek közé, hogy szép szerével megszabadulhasson az alkalmatlankodó jóbarátoktól és vendégektől.

Amugy nem érzett magában elegendő bátorságot arra, hogy látogatóit egyszerüen azért, mert terhére vannak, elriassza.

Gondolta, hogy majd ha megnősül, eszközre fognak azok is térni, belátják, hogy a házasság csendjét illetlen zavarni, s elmaradoznak a házatól.

Lehet, hogy helyesen számított, s lett volna is eredménye nőtlensége feláldozásának, ha szerencsétlenségére nem a legszebb hölgyet veszi el a szomszéd vármegyéből.

A szép asszony látásáért még többen kezdtek járogatni a házához. Ami meg már egészen kihozta sodrából.

Föltette magában, hogy örökre elijeszt a háztól irgalom nélkül ismeróst, rokont, jóbarátot.

Hogy legyen már egyszer neki is békessége.

Hogy azonban mégse kelljen neki mumusként szerepelnie, elhozatta kiségitőül a napaasszonyát.

Nemrég temette el az urát, s katonás asszony hírében állt.

Kerülte mindenki, akire egyszer rá-mordult.

Megkérte tehát bizalmasan, hogy vagyoni jóvoltáért morogja el a háztól barátait és azokat a minduntalan alkalmatlankodó, ide-oda utazgató népségeket.

Meg is tett a napaasszony mindent. Szólt, szapult, mérgeskedett, szórta szeméből a haragos villámokat.

Minden hasztalan volt.

Rá se hederítettek.

Csak olyan ötödik keréknek nézték a háznál.

hetem azonban a leghatározottabban, hogy én éppen nem osztozom ezekben az aggodalmakban, mert meggyőződésem szerint az új adóreform alapján husz millió koronával kevesebb lesz az adóbevétel. Ősszel azután a választói reformot tárgyalná a Ház. Körülbelül a jövő tavasszal készülne el a főrendiház a reformmal. E reform alapján — tette hozzá a kormányelnök — több technikai munkálatra van szükség a mi kilenc-tíz hónapig okvetlenül eltart. Előbb befejezni teljes lehetetlenség. Az új választás tehát 1910. év tavaszán, esetleg őszén történik meg. Addig pedig meggyőződésem szerint több olyan szociális alkotást intézhet el az országgyűlés, a melyek mind az ország közönységét, mind pedig magát a függetlenségi pártot és választóit meg fogják nyugtatni.

Furcsa függetlenségi párti nyilatkozatot tett Barabás Béla, a part egyik alelnöke és a delegáció elnöke. Hazajövének Bécsből a delegációk tárgyalásáról, a képviselőház folyósóján ezeket mondotta:

Ausztriában fogalmat szerezhetni egy állam hatalmáról és gazdagságáról és ott szerezhetni képet a mi országunk szegénységéről és elmaradottságáról. Aki a Lajtan túl látja a nép munkáját, szorgalmát és gazdagságát, arra a gondolatra kell jutnia, hogy 48 és 67, amiért eddig oly hévvel küzdöttünk, nem érik meg, hogy politikai alapokul szolgáljanak. Ezekkel a fegyverekkel tehetetlenek vagyunk Ausztriával szemben. Mindkét jelszónak el kell tűnnie; el kell távolítani az 1848-at és az 1867-et, és egy megalkotandó új pártot gazdasági alapra kell helyezni. Ez a párt talán Ausztriával is szembe tud majd szállani.

Barabás azután még azt is mondta, hogy Magyarország tehetetlenségre lesz kárhoztatva mindaddig, míg az ország közjogi

szempontokból ítél meg gazdasági kérdéseket.

Igy Barabás. Ezeket az ő szájából hallva, igazán érthetetlen, miéért szentelte Barabás egész életét a 48-nak. Hihetetlen! Az ember azt hinné, hogy Barabás ur még a delegációs ebédnek hatása alatt áll...

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A »Népjog« f. évi március hó 1-én megjelent számában Széchenyi Aladár gróf ur a somogyi képviselők között engem is felemlit és éles kritika tárgyává teszi a delegációban a marokkói kérdésben tartott beszédemet, azt mondván, hogy azt nagyon kevés ember — közöttük ő sem — értette meg. »de azért a somogyi anyák nem fognak több gyermeket szülni.«

Hogy a gróf ur a delegációban tartott beszédemet nem értette meg, őszintén sajnálom, mert ítéletére igen sokat adok!

Magyarorságról is azt hittem eddig, előadási képességemről is úgy vélekedtem mostanáig, hogy tiszta magyarsággal beszélek és tárgyamat uralom.

A nyilvánosság terén mozgó egyénnek tűrni kell a kritikát, még ha ennek nyila a guny mérgébe van is mártva.

Nem is e miatt vettem a tollat kezembe, de azon elvért: »andiatur et altera pars!« Apellálok a rosszul informált közönségtől a jobb informálthoz. Ha azután itt is megkapom, »hogy érthetően előadni nem tudok« — már akkor azután a hiba csakugyan bennem van, akkor tehát fogom az orromat és odább állok.

Felpanaszoltam abban a bizonyos delegacionális beszédemben, hogy a külügyminiszter a mi marokkói kiviteli kereskedelmünk védelmét elhanyagolja; pedig hivatalelődje nagy garral mutatott reá Marokkóval való jelentékeny és folyton növekedő kereskedelmünkre, mely őt arra készítette annak idején, hogy az algesirászi konferencián Németország pártjára álljon.

hideg leheletét, s mikor kiugrott ordítva az ablakán, még a komondorai is vonítani kezdtek ijedtökben.

Már pedig azt tartják, hogy az ebek messziről megérzik a kísértetet.

Maga Tavalyi Pál se mert többé meghálni a saját vendégszobájában.

Papot hivott és a szobáit beszenteltette. Miséket szolgáltatott a meghaltak lelki üdvéért. A domb oldalba temetett akasztott ember holttestét fölászta. Tisztessegesen eltakarította a köztemetőbe. Követ állította a fejéhez.

Mind hasztalan volt.

A kísértet a ért csak egyre kísértett.

Elszokott a háztól minden ismerőse, azzal gyanúsították, hogy ő maga a boszorkánymester, s már csak úgy felve köszöntek neki.

Par hónappal ezelőtt én vetődtem el hozzá.

Valami határkérdést kellett a szomszéd-ságában elintézni. Gyermekkori ismerősöm volt és nála kértem szállást.

Alig akart elfogadni, bár rendkívül megörült nekem. Elmondta, hogy mit beszélnek kastélyáról, különösen vendégszobáiról. Jól kacagtam rajta.

— Ne nevéssél, barátom, magam győződtem meg arról, hogy való.

— Álmodtál vagy káprázott a szemed!

— És volna csakugyan bátorságod?

(Folyt. köv.)

Kivitelünk tárgyai: a liszt, a mű- és dongafa, a deszka és léc, a drótszeg, a petroleum, a gyufa és a dohány! Álmélkodtam a külügyminiszter nembánomságán és azt mertem jósolni, hogyha engedik Franciaországot pacifikálás örve alatt ott megerősödni, a mi kereskedelmünk éppen úgy ki fog onnét szorulni, mint magából Franciaországból és annak gyarmataiból kiszorult régóta.

Lehet, hogy ezt olyan zagyván mondtam el, hogy valószínűleg nagyon kevés ember — köztük a gróf ur sem — értette meg.

Némi kis vigasztalásom azonban megis volt. Elsősorban megértette beszédemet az, a kihez intézve volt: a külügyminiszter, mert ugyancsak felszisszent reá, — de megértették honfitársaim közül is többen, köztük egy Európaszerte közismert nagy pénzügyi tekintély is, kiknek gratulációja jól esett nékem. Felismerte két nagy bécsi és egy nagy berlini lap is, melyek tőlem e kérdést tárgyaló cikket kértek.

Mivel pedig én csak egy példányban vagyok meg, így mikor szerény tehetségemhez képest hazám ügyét Bécsben szolgálom, ugyanakkor a budapesti országgházban a kérvények tárgyalásánál felszólalom lehetetlen, bármennyire óhajtanám előmozdítani a magam részéről is, »hogy a somogyi anyák több gyermeket szüljenek!« Kiváló tisztelettel

Dr. Thaly László,
orsz. képviselő.

H I R E K.

A gyermeknap.

Az április 2 és 3-iki gyermeknap előkészületei serényen folynak. Az Országos Gyermekvédő Liga felhívása folytán a tavalyi gyermeknap rendezőség, dr. Rusa Ernőnével élén, lelkes buzgalommal látott hozzá a humanus cél érdekében a siker biztosításához.

A szervezés munkalataiból a következő részleteket közöljük:

A gyermeknapokon azok a gyárosok, kereskedők, vendéglősök, kávéosok, művészek, írók, magánosok, kik önként kötelezik magukat arra, hogy aznap jövedelmük tetszés szerint hányadát a gyermekvédő-alap javára befizetik, ezáltal belépnek a Ligába.

A kereskedők egy része gyermeknapra vásárt rendez és a közönség tájékoztatására az illető kereskedőket az Országos Gyermekvédő Liga megfelelő plakátokkal látja el.

Ugyancsak a kereskedők és vendéglősök céljaira kis reklámcedulákat készítette a liga, melyek a fizetéseknel fognak használni. Hasonló célból számolócedulák hozatnak forgalomba.

A gyermeknapokon az utcákon urnával gyűjtések folynak. Az urna két rézből áll, egy kis asztalszerű állvány, ezen 25 cm. széles és 30 cm. magas dróthálóval ellátott gyűjtőszekrény. Ezeket az urnákat az Országos Gyermekvédő Liga központi irodája küldi meg a rendező bizottságnak. Az urna a gyermeknapon, ha az idő megengedi, a város legforgalmasabb részén (utcán vagy téren) szabad ég alatt helyezendő el, esetleg a feltűnés fokozása céljából egy külön kis diszitett sátor alatt. A járó-kelők bedobnak egynéhány fillért s ezzel lerójják jótékonyági adójukat. A gyűjtés módja már csak azért előnyös, mert megkiméli egyrészt az adakozót postautalvány kiállításától, de másrészt a közönség azon részét is bevonja az adakozók körébe, mely rendes körülmények között kis adományaival nem szokta felkeresni a jótékonyági intézményeket.

Lesznek ezen kívül különféle ünnepségek, melyek programjának megállapítása még folyamatba van.

Tavalyi Pál kezdett kétségbeesni. Mar-már ő maga akart erélyesen föllépni, midőn egy váratlan esemény jött segélyére.

A kastélya előtti dombon valami statáriális akasztást hajtatott végre a törvényszék, s azon naptól kezdve kísértet fészkelte be magát a kastélyába.

Különös passziója volt neki éppen a vendégszobákban kísértetni.

E naptól kezdve alig mert többé valaki hozzá szállni. Legbátrabb cimboráit megugrasztotta.

Hire ment a kísértetnek az egész környékben, s kerülni kezdte a házat mindenki.

Még a szomszéd megyebeli ismerősei is csak úgy lopva mertek hozzá bekukkantani.

Maga a házigazda jó ideig mit se tudott a kísértetről, s csak ámult-bámult, hogy mi lehet az oka a szálló vendégek elmaradásának.

Örült, hogy va'ahára mégis célt ért.

Később azonban fülébe jutott a kísérteti mende-monda és kezdte restelni, hogy ily rosszakaratu badarságot fognak rá a kastélyára.

Akadtt egy ismerőse, aki még bizonyozott is vele, s akit a kísértet anynyira megijesztett, hogy bucsuzas nélkül még az éjjel menekült a háztól.

Végre is Tavalyi Pál maga akart meggyőződni a valóságról, s egy éjjelre átment aludni a vendégszobába.

Reggelre majd megöszült rémültében. Az akasztott ember kötele hurkolódott a nyakára, érezte homlokán a halott ember

Központi választmányi ülés. Somogyvármegye törvényhatóságának központi választmánya K a c s k o v i c s Lajos alispán elnöke alatt f. hó 5-én tartotta alakuló ülését, melyen a tagok csaknem teljes számban jelentek meg és a törvény által előírt esküt letették. Majd a képviselőválasztók névjegyzékének összeállítására választotta meg a bizottságokat. Minden bizottság egy-egy elnök és két-két tagból áll. A kaposvári választók összeírására kiküldött bizottság elnöke: dr. R u s a Ernő ügyvéd; tagjai: L e n c z Sándor építőmester és D a r n a y Béla bankigazgató

Adókirovótó bizottság. Somogyvármegye alispánja Kaposvárott az adókirovótó bizottságba rendes tagokul dr. R u s a Ernőt, K o p á c s y Sándort, póttagokul pedig L e n c z Sándor és S z a r k a Jánost nevezte ki.

Március 15. Ez idén 60. évfordulója lesz a szabadság ünnepének, melyet Kaposvárott is méltóan fognak megünnepelni. Az ünnepély rendezését N é m e t h István polgármester vette a kezébe, melynek sorrendje a következőkben állapított meg: délelőtt a templomokban isteni tisztelet. Délután 3 órakor a városház előtti téren a tulajdonképpeni ünnepély, melyet a főgimnázium ifjúságának énekkara nyit meg a szózat elénekülésével, mit M o s g a y Sándor alkalmi óda szavallata követ. Majd dr. P e t e Márton ünnepi beszédet mond, ezután Z e n t a y János a »Talpra magyar«-t szavalja, végül dr. T h a l y László orsz. képviselő záróbeszéde következik. Este 8 órakor pedig a »Korona« szálló nagytermében bankett lesz, melyre jegyeket T a t á r Gusztávnál lehet előre is váltani.

A császárhadgyakorlatok Az idei császárgyakorlatokat Veszprém-, Sopron- és Vasvármegyékben tartják A hadgyakorlatokon a 4., 5. és 13. hadtestek vesznek részt. A hadműveletek középpontja Sopron lesz. A sopron-köszegi vasút építési munkálatainak akkorára annyira késznek kell lenniök hogy a vonatok már katonákat szállíthassanak. A király főhadiszállása a kismartoni várkastélyban lesz, melynek egyik részét Eszterházy Miklós herceg átalakította. A hadgyakorlatokon részt vesz Ferenc Ferdinánd is, a magyar trón várományosa. A hadgyakorlatok ideje még nincs pontosan megállapítva, de minden valószínűség szerint augusztus végén kezdődnek észeptember hó 10-ig folytatódnak.

Főigazgatói látogatás. Dr. V a r a d y Károly székesfehérvári tankerületi főigazgató városunkba érkezett s megkezdte a főgimnázium vizsgálatát. A főigazgató körülbelül 4-5 napig marad Kaposváron.

Meghívó. A dunántúli pénzügyi tisztviselők egyesületének tanácsa folyó évi március hó 25-én d. e. 11 órakor Budapesten, a Pénzügyi tisztviselők országos egyesülete ülésében (V., Zrínyi-utca 12 sz.) ülést tart, melyre tisztelettel meghívjuk. Kaposvárt, 1908. február hó 10. M a r k o v i t s Gyula s. k., elnök. D é n e s József s. k., titkár Targy: 1. Pénzügyi jelentés az 1907. évről; a számadások bemutatása; a költségeljárás megállapítása 2. Titkári előterjesztés: a) országos kongresszus tartása iránt; b) állásfoglalás a szolgálati viszony rendezése és nyugdíjgyűj megoldása kérdésében; c) állásfoglalás a munkásbiztosító-hivatal határozatai ellen és adókérdésben; d) mozgalom indítása a tisztviselői kar anyagi helyzetének javítására. 3. Bejelentések és indítványok.

A baja-bátaszéki vasút. Nagyon serényen folyik a baja-bátaszéki vonal és a Dunahid építésének munkálata. Most már nagy a remény, hogy 1909-ben megnyitható lesz ez az országos érdekű vonal. A baja-bátaszéki vonal és a Dunahid építésének 1908. évi programja szerint a felhasználásra előirányzott hét millió koronából a következő munkálatok fognak végrehajthatni: az al- és felépítési munkák

legnagyobb része, az összes ártéri hidak, valamint a többi kisebb hidak és átvezetők falazási munkái teljesen és a vasszerkezetek szerelésének megkezdése, végre a magas építési munkák nagyobb része.

Meghívó. A kaposvári jótékony nőegylet f. évi március hó 8-án délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlését a városház nagytermében, melyre az egyesület összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosok jelentése. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Esetleges indítványok. Kaposvárott, 1908. évi február hó 27-én. Örgyőf Pallavicini Edéné.

Az államsegély kérvények beadása. Minthogy az államsegély iránti kérések több esetben közvetlenül a kereskedelmi minisztériumhoz nyújtattak be, a kereskedelmi miniszter az eljárás rövidebbé tétele céljából 2487/VL E szám alatt most a következő rendeletet intézte az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz: A hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi XIII. t.-c. végrehajtási utasításának 67. §-a értelmében a kisiparosok államsegély iránti folyamodványai az illetékes kereskedelmi és iparkamaráknál nyújtandók be. Ezen rendelkezésem ellenére e folyamodványok legtöbb esetben közvetlenül elem terjesztetnek fel s a vezetésem alatt álló minisztérium által adatnak ki az illetékes kamaráknak véleményezés végett. Hogy ezen eljárások okozta és a kérelmező felek hátrányára eső késedelmet a lehetőség szerint csökkentsem, felhívom a kamarát, hogy a területén levő ipartestületeket és egyéb iparos egyesületeket e végrehajtási utasítást idézett szakaszának rendelkezéseire figyelmeztesse.

A magyar ujságírás szennzációl! A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyet en hű és kéréllhetetlen szoszólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Főmunkatárs: Lengyel Zoltán. Naponkint 125 000 példány! Egy szám 2 krajcár. A Nap előfizetési ára: Egész évre 16 K. fél-évre 8 K, negyedévre 4 K, egy hónapra 1 K 40 fill.

Fidibusz! A legkitünőbb magyar élclap. Paratlan népszerűség! Remek szöveg, pompa képek! Mesésen olcsó! Egy szám 5 krajcár. A Fidibusz előfizetési ára: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 fill, egy hónapra 50 fill. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Röck Szilárd utca 9.

A tolltisztító gép az államok használatában. Statisztikusok már rég beigazoltak, hogy a szappanfogyasztás egyes államokban a kultúrával áll szoros össze függésben. A gőz és villam mai korszakában éppen így lehetne következtetni egyes államok közegészségi viszonyaira a tolltisztító gépek használatából is. Érdekesnek tartottuk a jelenleg használatban levő tolltisztító gépeket összeírni és abból megállapítani, hogy Németországban, a feltaláló hazájában ezidőszerint nem kevesebb, mint 119 tolltisztító gép van használatban. Franciaország 50 tolltisztító géppel a többi államokkal szemben vezet, míg Sweiz 26, Norvégia 22, Bajorország 22, Oroszország 16, Szászország 15, és Magyarország 5 géppel rendelkezik. A városok sorában Brémában 9, Bécsben 2, Budapesten 2, Kolozsváron 1, Nagyszombatban 1 és Kaposváron 1 van felállítva. És mert a mi magyar hazánkban ezen közegészségileg megbecsülhetetlen gép a legkisebb számban, csak 4 városban van használatban, annál nagyobb érdeme Rózsa János vegyészeti gyáro nak, hogy az ő modern gondolkodása lehetővé tette, hogy a mi szűkebb hazánk, Kaposvár is eme négy város között szerepel. Megelőzve ezzel több sokkal nagyobb várost és előmozdítva egyúttal a mi közegészségi viszonyaink javulását is.

K ö z g a z d a s á g.

Ipari szakoktatás.

(Folytatás.)

Már az elemi iskolás nebulónak fejébe is be kell oltanunk az ipari foglalkozás tisztet, becsületet, nemzet és életfentartó voltát. Meg kell magyaráznunk ezekkel az apró gyermekekkel is, hogy az iskola teremben minden, a mit szemük lát, kezük érint, a mit magukon hordoznak, — a kerges tenyerű iparos fáradtságos munkája; nélküle nem léteznénk, mert ő maga a természet. Sárból, porból, piszóból, hulladékból alkot ő természethez hasonló szépet, eszményit. Meg kell magyaráznunk már ezekkel az apró fejűekkel is, hogy az iparos nem nézi, vajjon az anyag — mit fel akar dolgozni, — szép-e, rut-e, alacsony vagy magas származásu e? Csupán arra törekszik, hogy mindannyiunknak használjon s az emberiség millióit étellel, itallal, ruhával elláthassa.

Az elhíntett magvakat szabadjára nem hagyhatjuk. Azokat apolnunk kell, hogy gyökeret hajtv a középiskolákban törzsekké, a felsőbb iskolákban egyetemes, terebélyes fakká növekedhessenek.

A középiskolákban az ipar általános ismereteivel annak nemzeti missziójával kell megismertetni az ifjúságot. E tantárgyat kötelezővé kell tenni a középiskolákban! Az általános ismeretek elméleti tanítása mellett különös haszonnal jár ipari műhelyeknek, telepeknek megismerése.

Az iparoktatás másik nagy útja a tulajdonképpeni szakoktatás ipart üzők részére minden fokon ingyenes tanítással.

Alsó-, közép- és felsőfokú ipar szakiskolák létesítendőek. Alsófoknak az ország minden városában s nevezetesebb községekben, középfoknak minden nagyobb ipari központon felsőfoknak az ország geográfiailag felosztott nagyobb területein állítandók fel. A tanrendszer megállapítása, és ez iskolák belső szervezetének részletes taglalása ezuttal nem feladatunk.

Anynyit azonban szükségesnek tartunk kiemelni, hogy ez iskolákban a gyakorlati irány mellé az elméletnek is helyt kell adni. Fontosnak tartjuk, hogy az egyes szakok gyakorlati és elméleti tanításán felül gondot kell fordítani mindazokra az általános tantárgyakra is, melyeknek ismerete nélkül mai modern ember nem élhet meg. Végül különösen hangsúlyoznunk kell, hogy az ipar történelme mellett nagy súly fektetendő a magyar nemzet történelmének tanítására. Mert jól jegyezzük meg, feladatunk nemcsak az, hogy szakképzett munkássá, hanem a nemzet aktív elemivé is kell tennünk, emelnünk a magyar iparost. Ez legyen a mi vezérfonalunk az ipari szakoktatás szervezésénél.

És e körülmény felette nagy hordóvel bír, mert a magyar nemzetállam kiépítésénél nem mellőzhető az iparosság. Velük számolnunk kell, már csak nagy számuknál fogva is.

A középosztályt, mely fundamentumát képezi a nemzetállam épületének, — nemcsak gazda, hivatalnok és kereskedő, hanem legnagyobb részt iparos alkotja.

Az ipar nagyon alkalmas arra, hogy a nemzetállam eszméjét megerősítse.

(Végo)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

H i r d e t é s e k

jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy
tanuló

felvétetik.

MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő Rácz György-féle Jolánföldi szőlőjtvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldjtvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajszinfák 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya: **Maklura Aurentiaca** élősövény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

Manhold Kálmán
nagybérli.

Szőlőoltványok

kétéves gyökérrel hiányok pótlására, telepítésre és sima oltványok, nemes vesszők ültetésre és párosításhoz legjobb fajokban, legolcsóbban.

HEGYI BOROK

kitűnő minőségben kaphatók.

SZÉKELY J. JOZSEF
Gyöngyös.

MORGOS JÓSZEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)
Alapított 1880. Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltöket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó
Kaposvár, Fő-utca 8.

A magyar ujságírás szenzációi!

A NAP

A magyar közönség legkedvesebb lapja!

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérielhetetlen szószólója.

Főszerkesztő:

Főmunkatárs:

BRAUN SÁNDOR. LENGYEL ZOLTÁN.

Naponként 125,000 példány.

Egy szám: 2 krajcár.

A NAP előfizetési ára:

Egész évre - - - 16 kor. — f. || Negyed évre - - - 4 kor. — f.
Fél évre - - - - 8 kor. — f. || Egy hónapra - - - 1 kor. 40 f.

FIDIBUSZ

A legkitűnőbb magyar élclap!

Páratlan népszerűség. Remek szöveg. Pompás képek. Mesésen olvasó.

Egy szám 5 krajcár.

A FIDIBUSZ előfizetési ára:

Egész évre - - - 6 kor. — fill. || Negyed évre - - - 1 kor. 50 fill.
Fél évre - - - - 3 kor. — fill. || Egy hónapra - - - - kor. 50 fill.

Aki a Fidibuszra legalább egy félévre előfizet, ingyen kapja a díszes „Fidibusz-naptár“-t.

Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Budapest, Rökk Szilárd-u. 9.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös

üzletemet, melyet helyben, **Erzsébet-ut 12. szám** alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

— Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-diszmu árukat.**

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dűsgyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézész-kehér, Karbenet, Sárkehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 drb sima zöldoltvány	80 kor!
1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves	180 „
1000 „ II. oszt.	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt.	16 „
1000 „ II. oszt.	9 „
1000 „ gyökeres I. oszt.	30 „
1000 „ II. oszt.	18 „
1000 „ fásoltvány I. oszt.	200 „
1000 „ II. oszt.	140 „

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József
GYÖNGYÖS, (Hevesm.)

:: Országos jubileumi :: zarándoklat Lourdesbe,

Öméltósága főtisztelendő Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége és főtisztelendő dr. Giesswein Sándor apátkanonok orsz. képviselő stb. lelkivezérlete mellett.

Indulás 1908. március hó 16-án.

A) utirány: Budapest-Velence-Milanó Nizza-Lourdes és vissza ugyanazon a vonalon.

Részvételi árak: I. oszt. 500 kor., II. oszt. 395 kor., III. oszt. 205 kor., amely összegben az ellátás is bennfoglaltatik.

B) utirány: Ugymint fent Lourdesig, vissza Genua-Róma-Loretó-Fiume Budapest.

Részvételi árak: I. oszt. 560 kor., II. oszt. 450 kor., III. oszt. 250 kor., (teljes szállodai ellátással együtt.)

Részletes programok kaphatók.

Magyar Utazási Vállalat R. T.
menetjegyirodájában

Budapest, IV., Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

Cimbalmot

ne vegyen, míg

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott Budapestről, Király-u. 57.

Minden hangszerrel árjegyzék külön kérendő.



Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

PÉNZKÖLCSÖN!

20,000.000 korona áll rendelkezésére 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak csak kötelezvényre Váltó nem kell! — Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálogkölcson:

földekre, és jó helyen fekvő, értékes bérházakra, 4 százalékos 10—60 évig terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag. Válaszbélyeg.

Országos Hitel- és Kölcsönszerző Vállalat
BUDAPEST,
VI. ker., Izabella-utca 67. szám.
Telefon: 101—28.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó ágytolltisztító és gőzműfestő intézete

Kaposvárott, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,
mely legújabb

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-al növekedik.
Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

Nagy mellékkereset.

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vidéki ügynököknek, kik részvényeknek részletfizetésre való eladásával kívánnak foglalkozni.

Általános Bank Részvénytársaság
BUDAPEST,
Erzsébet-körut 39. szám.